Lietas Nr. C29 2423 20
Lietas arhīva Nr.C-2423-20/20
ECLI:LV:RLPT:2020:1202.C29242320.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020.gada 2.decembrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnese I.Lūciņa-Linka
rakstveida procesā izskatīja AAS "BALTA" prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā 2020.gada 28.februārī prasītājas AAS "BALTA" (turpmāk – prasītāja) pilnvarotā pārstāve SIA "Julianus Inkasso Latvija" cēlusi prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk – atbildētāja) par zaudējumu piedziņu, kas prasītājai radušies sakarā ar izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību par dzīvokļa /adrese/, saliešanu (zaudējumu piedziņa Nr.A904289), lūdzot piedzīt galveno parādu 967,20 EUR (izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību 863,90 EUR un fiksēto maksu 103,30 EUR saskaņā ar sadarbības līgumu), likumiskos procentus 8,22 EUR, tiesas izdevumus, noteikt tiesības prasītājai par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Prasība pamatota ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.-6.pantu, Civillikuma 1587., 1635., 1652., 1753., 1756., 1765., 1775., 1779.pantu, Ministru kabineta noteikumiem Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", Ministru kabineta noteikumiem Nr.907 "Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu", Ministru kabineta noteikumiem Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām", Ministru kabineta noteikumu Nr.905 "Kārtība, kādā tiek plānotas un organizētas ar dzīvojamās mājas renovāciju un rekonstrukciju saistītās darbības" 2.punktu.

[1.2] Prasībā norādīts, ka starp prasītāju un /pers. B/ tika noslēgts apdrošināšanas līgums par dzīvokļa /adrese/, apdrošināšanu (polise 656732903) ar darbības laiku no 24.12.2018. līdz 23.12.2019., polises darbības laikā dzīvoklis appludināts, par ko sastādīts akts, norādot, ka appludināšana notikusi sakarā ar aukstā ūdens stāvvada bojājumu. Prasītāja apsekojusi dzīvokli, eksperts sastādījis tāmi un, atskaitot ar polisi noteikto pašrisku 140 EUR, izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība 863,90 EUR.

[1.3] Dzīvojamo māju, kurā atrodas apdrošinātais dzīvoklis, apsaimnieko atbildētāja, kam, pamatojoties uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta 1.punktu jānodrošina pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība, dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšana visā tās ekspluatācijas laikā.

Atbildētājai bija zināms, ka dzīvojamās mājas komunikācijas ir nolietojušās. Izmaksu lietā nav gūti pierādījumi, ka atbildētāja ir veikusi normatīvajos aktos paredzētās darbības, konstatējot, ka komunikācijas ir nolietotas un var apdraudēt personu dzīvību, veselību un īpašumu, līdz ar to atbildētājas bezdarbības rezultātā bija nodarīts zaudējums apdrošinātajam īpašumam. Avārijas situāciju novēršana ir obligāti veicama pārvaldīšanas darbība. Atbildētājas ar likumu noteikts pienākums bija rūpēties par komunikāciju, t.sk., tehnisko komunikāciju stāvokli, pats ūdensvada bojājuma fakts dod pamatu atzīt, ka atbildētājas pārvaldībā esošās komunikācijas bojājums nav atzīstams par nejaušu notikumu vai nepārvaramu varu.

[1.4] Lietā nav gūti pierādījumi, ka atbildētāja būtu informējusi dzīvokļu īpašniekus par dzīvojamās mājas komunikāciju faktisko stāvokli, nepieciešamību veikt kārtējo vai ārpus kārtas remontu, nav sastādījusi un iesniegusi saskaņošanai remonta tāmi vai budžeta projektu.

Ievērojot to, ka ūdens noplūdes cēlonis atradās komunikāciju posmā, kas ietilpst kopīpašuma daļā, atbildētāja kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks noplūdes brīdī bija atbildīga par šo komunikāciju uzturēšanu, kā arī par to bojājumu rezultātā nodarītiem zaudējumiem.

Atbildētājas ar likumu noteikts pienākums bija rūpēties par komunikāciju tehnisko stāvokli, pats ūdensvada bojājuma fakts dod pamatu atzīt, ka atbildētājas pārvaldībā esošās komunikācijas nebija pienācīgā kārtībā, jo bija iespējama avārijas situācijas rašanās. Komunikāciju bojājums, kas rada ievērojamu ūdens noplūdi, nav uzskatāms par nejaušu notikumu vai nepārvaramu varu, kas dotu pamatu kvalificēt zaudējumus kā nejaušus.

[1.5] Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 1757.pantu un 1765.panta noteikumiem, aprēķinājusi likumiskos procentus no zaudējumu summas 863,90 EUR.

[1.6] Ņemot vērā, ka atbildētāja nesedza zaudējumus labprātīgi, prasītāja atbilstoši Sadarbības līgumam Nr.01490-05-11 ir pilnvarojusi SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētājas zaudējumus tiesas ceļā, līdz ar to radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas 103,30 EUR apmērā, ko prasītāja papildus lūdz piedzīt no atbildētājas.

[2] 2020.gada 6.aprīlī tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, norādot, ka prasību neatzīst, lūdz noraidīt, norādot, ka prasītājas secinājums, ka aukstā ūdens stāvvada bojājums, kā rezultātā prasītājai nodarīti zaudējumi, radušies atbildētājas bezdarbības rezultātā, ir nepamatots.

[2.1] Atbildētājas speciālisti, pamatojoties uz dzīvokļa īpašnieka 6.11.2019. pieteikumu, veikuši dzīvokļa apsekošanu, par ko 15.11.2019. sastādīts akts par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem Nr.1-8/30844, kurā konstatēts, ka, apsekojot dzīvokli Nr.2, dzīvoklim ir redzami bojājumi, ko izraisījis "a/ū stāvvada bojājums dz. Nr.8".

Aktā norādīts, ka atbildētāja piedāvājusi dzīvokļu īpašniekiem veikt uzkrājumus stāvvada nomaiņai, iedzīvotāji nav pieņēmuši lēmumu par līdzekļu uzkrāšanu; atbildētāja var veikt darbus tikai tad, kad tam pietiks finansējuma un finansējuma trūkumu dēļ nevar mainīt stāvvadu, kā arī nenes atbildību par avārijas sekām, jo informējusi iedzīvotājus par stāvvada nomaiņas nepieciešamību. Stāvvads iekļauts 2020.gada remontdarbu plānā.

Dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumā par 2013.gadu iedzīvotāji informēti par to, ka dzīvojamā mājā ir beidzies ekspluatācijas termiņš konstruktīvajiem elementiem un inženierkomunikācijām (ūdensvada (aukstā un karstā) un kanalizācijas sistēma, līdz ar ko tie jānomaina.

Dzīvokļu īpašnieki nepieciešamo lēmumu netika pieņēmuši. 2020.gada darbu plānā iekļauta aukstā ūdens stāvvada nomaiņa, mājas faktisko ieņēmumu un izdevumu pārskatos norādīts, ka mājai 2016. un 2018.gadā bija nepietiekami uzkrājumi aukstā ūdens stāvvada nomaiņai.

[2.2] Lietā nav strīda, ka notikušās avārijas vieta ir dzīvoklis Nr.8 un apstākļiem, kas norādīti 15.11.2019. aktā par konstatētajiem bojājumiem, līdz ar to, ka stāvvada bojājums bija atsevišķa dzīvokļa īpašuma robežās, kas nav pieejams to vizuālai apskatei. Atbildētājas ieskatā notikusī ūdensnoplūde nav saistīta ar apsaimniekotāja pienākumu pildīšanu vai nepildīšanu, jo vizuālās apsekošanas ceļā inženiersistēmas bojājums atsevišķa īpašuma robežās nav konstatējams, ja apsaimniekotājam nav brīvas piekļuves pie stāvvada, stāvvada bojājums bija atsevišķā dzīvoklī un to nevarēja konstatēt, vizuāli apsekojot komunikācijas, kas liecina, ka noplūde nav saistīta ar remontdarbu vai pienācīgas apsekošanas un apkopes neveikšanu.

Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta d) apakšpunktam kā obligātā pārvaldīšanas darbība, kas jāveic dzīvojamās mājas pārvaldniekam, noteikta dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts; atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.907 13.2.punktu divas reizes gadā dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās un daļās veicama inženiertīklu vizuālā apskate ūdensapgādes sistēmai.

[2.3] Atbildētāja nesaskata pamatu fiksētās maksas 103,30 EUR piedziņai, kas pretlikumīgi iekļauta galvenajā parādā un ir radušās pēc prasītājas iniciatīvas piešķirt pārstāvības un parāda piedziņas tiesības, kā arī likumisko procentu piedziņai, pamatojoties uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 4.marta spriedumu lietā Nr.SKC-40/2016.

[3] Lietā pieprasīta un saņemta prasītājas atsauksme par atbildētājas paskaidrojumiem.

[4] Ņemot vērā, ka puses nav lūgušas lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa, ņemot vērā, ka lietā saņemti paskaidrojumi, kuros izklāstīti argumenti un iebildumi pret celto prasību, kā arī saņemta atsauksme no prasītājas par atbildētājas sniegtajiem paskaidrojumiem, neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē un, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, civillietu izskata rakstveida procesā, par to paziņojot pusēm ar informatīvu paziņojumu, kas nosūtīts 2020.gada 30.oktobrī.

2020.gada 2.decembrī lietā sastādīts saīsinātais spriedums, 2020.gada 9.decembrī saņemts atbildētājas iesniegtais lūgums par sprieduma sastādīšanu.

Motīvu daļa

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā, bet atbilstoši Civilprocesa likuma 8.panta pirmajai daļai tiesa noskaidro lietas apstākļus, pārbaudot pierādījumus, kuri iegūti likumā noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

[6] Lietā nav strīda par to, ka starp prasītāju un /pers. B/ tika noslēgts apdrošināšanas līgums par dzīvokļa /adrese/, apdrošināšanu un izsniegta polise Nr.656732903 ar darbības laiku no 24.12.2018. līdz 23.12.2019. (lietas 26.-27.lapa).

Lietā nav strīda par to, ka apdrošināšanas līguma darbības laikā notikusi apdrošinātā nekustamā īpašuma nopludināšana.

[6.1] Atbildētājas pārstāvji 2019.gada 15.novembrī sastādījuši Aktu par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem Nr.1-8/30844, no kura izriet, ka pieteikums apsekot dzīvokli saņemts 2019.gada 6.novembrī, konstatēta ūdens noplūde, kā rezultātā bojāts dzīvokļa gaitenis. Avārijas cēlonis – aukstā ūdens stāvvada bojājums; komisija apsekojusi adresi 13.11.2019., konstatējot, ka bojājumus izraisījis aukstā ūdens stāvvada bojājums dzīvoklī Nr.8 (lietas 28.-29.lapa).

[6.2] Pamatojoties uz ĪAAP eksperta /pers. E/ sastādīto tāmi lietā Nr.904289, kurā remontdarbu izmaksu apmērs norādīts kopā 1003,90 EUR, prasītāja, pamatojoties uz 21.11.2019. lēmumu atlīdzību lietā Nr.904289, izmaksājusi /pers. B/ atlīdzību 863,90 EUR apmērā (lietas 30.-32.lapa).

2019.gada 21.novembrī atbildētājai nosūtīta pretenzija par regresa prasības atlīdzību, 2019.gada 9.decembrī saņemts atteikums atlīdzināt zaudējumus (lietas 33.-36.lapa).

[5.3] Tiesa atzīst, ka līdz ar to ir pierādīts, ka prasītājai ir nodarīti zaudējumi izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā par apdrošinātā dzīvokļa appludināšanu.

Atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 45.panta pirmajai daļai apdrošinātājam, kas izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, ir subrogācijas tiesība (tiesība pārņemt apdrošinātā prasības tiesības izmaksātās summas apmērā pret personu, kura ir atbildīga par zaudējumiem.

[6] Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Judikatūrā ir atzīts, ka zaudējumu atlīdzības prasībai ir nepieciešams konstatēt visus civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumus: 1) zaudējumu esamību; 2) prettiesiski vainojamu rīcību; 3) cēlonisko sakaru starp zaudējumiem un rīcību (sk. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 14.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-255/2009, 2013.gada 24.maija spriedumu lietā Nr.SKC-132/2013, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 20.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-242/2016, 2017.gada 7.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-384/2017).

[7] Izvērtējusi prasības pieteikumu un atbildētājas paskaidrojumos tiesa secina, ka lietā nav strīda par to, ka atbildētāja veic dzīvojamās mājas /adrese/, apsaimniekošanu/pārvaldīšanu.

No atbildētājas paskaidrojumiem izriet, ka dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieku sabiedrība vai pilnvarota persona nav pārņēmusi pārvaldīšanā un apsaimniekošanā, kā arī dzīvokļu īpašnieki nav lēmuši par pārvaldīšanas un apsaimniekošanas kārtību un noteikuši maksu par to.

[7.1] Ņemot vērā, ka dzīvokļa /adrese/, appludināšanas cēlonis ir aukstā ūdens stāvvada bojājums, nav strīda arī par to, ka prasītāja pati nav vainīga pie zaudējumu nodarīšanas, jo nav ievērojusi pienācīgu rūpību un, ka prasītāja pati nav rīkojusies ļaunā nolūkā. Līdz ar to tiesai jāvērtē, vai prasītājai ir radušies zaudējumi atbildētājas kā dzīvojamās mājas apsaimniekotāja/pārvaldnieka prettiesiski vainojamas rīcības (bezdarbības) dēļ, kā arī prasītājai atlīdzināmo zaudējumu apmēru.

[7.2] Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punkta noteikumiem atsevišķo dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar atsevišķās dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma (tai skaitā atsevišķā īpašuma robežās esošie sildelementi, ja to funkcionālā darbība ir atkarīga no kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām ietilpst dzīvojamās mājas kopīpašuma daļā.

Konkrētajā gadījumā secināms, ka plīsušais aukstā ūdens stāvvads dzīvoklī Nr.8 ir dzīvojamās mājas koplietošanas inženierkomunikācijas, proti, kopīpašumā ietilpstoša stāvvada sastāvdaļa.

[7.3] Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.pantā noteikti dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principi, t.sk., noteikts, ka pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā, savukārt 7.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumi ir maksājumi par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pakalpojumu, kas ietver šā likuma 6.panta otrajā daļā minētajām obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām nepieciešamos izdevumus un trešajā daļā minētajām pārvaldīšanas darbībām paredzētos izdevumus, ja uzdotās pārvaldīšanas darbības nodrošina pārvaldnieks kā pakalpojuma sniedzējs, kā arī atlīdzība par pārvaldīšanu, ja tāda paredzēta dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgumā.

No Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta pirmās daļas vārdiskā satura izriet, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības sadalītas divās

grupās: 1) obligāti veicamajās (1. punkts), 2) citās (2. punkts). Dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā noteikts minētā panta otrās daļas 1. punktā, ir viena no obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām. Savukārt šā panta trešajā daļā dots citu pārvaldīšanas darbību raksturojums, paredzot, ka pie tām pieder ar dzīvojamās mājas uzlabošanu, attīstīšanu un šim nolūkam nepieciešamo pasākumu ilgtermiņa plāna sagatavošanu saistītas darbības, kas tiek veiktas atbilstoši dzīvojamās mājas īpašnieka gribai un maksātspējai.

[7.4] Saskaņā ar Civillikuma 3.pantu katra civiltiesiskā attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bija spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanas, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" (redakcijā, kas ir spēkā no 2018.gada 21.decembra) 3.punktu un 3.[1]punktu dzīvojamās mājas, tās konstrukciju, kā arī tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko stāvokli nosaka vizuālajā apskatē. Vizuāli neapskata dzīvojamās mājas konstrukcijas, kā arī iekārtu un inženiertīklu daļas, kurām būves tehniskā risinājuma dēļ nevar piekļūt. Vizuālās apskates faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā, kas ir mājas lietas sastāvdaļa; dzīvojamās mājas konstrukcijas, koplietošanas iekārtas un inženiertīklu daļas, kas atrodas dzīvojamo un nedzīvojamo telpu grupās, vizuāli apskata reizi gadā izlases kārtībā, ja dzīvojamās mājas īpašnieks nodrošinājis šādu iespēju. Ja dzīvojamās mājas īpašnieks pārvaldītājam nenodrošina iespēju veikt vizuālo apskati, minēto faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Minēto noteikumu 13.2. punktā noteikts, ka divas reizes gadā dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās un daļās veicama inženiertīklu vizuālā apskate saskaņā ar šo noteikumu 3.punktu ūdensapgādes sistēmai.

Atbildētāja paskaidrojumiem pievienojusi 2016.gada 5.oktobra aktu par ēkas /adrese/ pagraba apsekošanu ar fotogrāfijām, kurā konstatēts, ka pagrabā tek aukstā ūdens caurule pie visiem 3 žņaugiem (lietas 65.-66.lapa), 2018.gada 12.februāra vizuālās pārbaudes akts, kurā nav konstatēti ūdensapgādes sistēmas defekti (lietas 67.lapa), 2018.gada 28.jūnija aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu ar fotogrāfijām, kurā konstatēts apmierinošs stāvvadu stāvoklis (lietas 68.-72.lapa), 2019.gada 23.janvāra vizuālās pārbaudes aktu ar fotogrāfijām, kurā fiksēti neprecizēti ūdensapgādes sistēmas defekti (lietas 73.-76.lapa).

Līdz ar to secināms, ka pēdējo vizuālo apsekošanu atbildētāja veikusi desmit mēnešus pirms ūdens stāvvada avārijas, proti, neievērojot Ministru kabineta noteikumu Nr.907 prasības.

Līdz ar to secināms, ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus par to, ka ir izpildījusi pienākumu, pietiekami bieži un savlaicīgi, lai novērstu iespējamo kaitējumu, nav apsekojusi inženierkomunikācijas.

[7.5] Lai gan atbildētāja savus iebildumus pret celto prasību pamatojusi ar apstākļiem, ka dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju, proti, aukstā ūdens stāvvada apsekošana nav bijusi iespējama, jo neatrodas koplietošanas telpās.

Tiesa secina, ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus tam, ka atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.907 atsevišķos dzīvokļu īpašumos ir veikusi kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju apskati vai, ka konkrētu dzīvokļu īpašnieki pārvaldniecei nav nodrošinājuši iespēju šādu apskati veikt, proti, ūdens stāvvads apsekošanai nav bijis pieejams, ņemot vērā, ka nav iesniegti pierādījumi par to, ka apskati nav bijis iespējams, jo atbildētājas darbinieki nav varējuši piekļūt komunikācijām būves tehniskā risinājuma vai cita iemesla dēļ nevar piekļūt, kas jāfiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā, taču pierādījumi par šāda žurnāla esību lietā nav atrodami.

[8] Paskaidrojumos atbildētāja atsaukusies uz 15.11.2019. dzīvokļa apsekošanas aktā par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem Nr.1-8/30844, norādīto, ka atbildētāja piedāvājusi dzīvokļu īpašniekiem veikt uzkrājumus stāvvada nomaiņai, iedzīvotāji nav pieņēmuši lēmumu par līdzekļu uzkrāšanu; atbildētāja var veikt darbus tikai tad, kad tam pietiks finansējuma un finansējuma trūkumu dēļ nevar mainīt stāvvadu, kā arī nenes atbildību par avārijas sekām, jo informējusi iedzīvotājus par stāvvada nomaiņas nepieciešamību. Stāvvads iekļauts 2020.gada remontdarbu plānā.

Papildus tam, norādīts, ka dzīvojamajai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumā par 2013.gadu iedzīvotāji informēti par to, ka dzīvojamā mājā ir beidzies ekspluatācijas termiņš konstruktīvajiem elementiem un inženierkomunikācijām (ūdensvada (aukstā un karstā) un kanalizācijas sistēma, līdz ar ko tie jānomaina.

[8.1] Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 7.pantu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumi ir obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām nepieciešamie izdevumi. Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka dzīvokļa īpašniekam ir pienākums segt obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām nepieciešamos izdevumus.

[8.2] Ministru kabineta noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", kas stājušies spēkā 2017.gada 21.jūlijā, 1. un 2.punkts noteic kārtību, kādā pārvaldnieks, balstoties uz ar dzīvojamās mājas uzturēšanu saistītajām izmaksām, aprēķina maksu par pārvaldīšanas pakalpojumiem nākamajam kalendāra gadam; savukārt noteikumu 21.punkts paredz gadījumus, kad pārvaldniekam ir tiesības papildus noteiktajiem pārvaldīšanas maksājumiem pieprasīt un dzīvokļu īpašniekiem ir pienākums segt par ārpuskārtas remontu iztērētos līdzekļus, savukārt 22.punkts noteic kārtību, kādā pārvaldnieks paziņo īpašniekiem par nepieciešamo remontdarbu veikšanu un to izmaksām.

[8.3] Ņemot vērā minēto, secināms, ka atbildētāja, zinot, ka komunikāciju ekspluatācijas termiņš atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.907 otrā pielikuma nosacījumiem bija beidzies un bija nepieciešama to nomaiņa, nebija ar pienācīgu rūpību un čaklību veikusi vienu no likumā noteiktajām obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām, t.i., dzīvojamās mājas aukstā ūdens stāvvadu sistēmas vizuālo apsekošanu noteiktajā termiņā, lai izvērtētu ārpuskārtas remonta darbu veikšanas nepieciešamību un tādējādi nepieļautu apdraudējuma iestāšanos.

[8.4] Lietas materiāliem pievienots dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojums 2013.-2018.gadam, apsaimniekošanas darbu tāmes 2018. un 2019.gadam, dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plānu 2020.gadam (lietas 58.-64., 77.-78.lapa).

Secināms, ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka būtu informējusi dzīvokļu īpašnieku kopību, ka aukstā ūdens sistēmai nepieciešama nomaiņa vai remonts un, ka dzīvokļu īpašnieki būtu lēmuši atteikties no piedāvātajiem darbiem, vienlaicīgi nosakot kopsapulces protokolā dzīvokļu īpašnieku atbildību.

Dzīvokļu īpašniekiem nav pienākums pašiem noteikt, kādi remontdarbi mājai nepieciešami un kādā steidzamībā, turklāt, viņiem ir tiesības paļauties uz to, ka pārvaldnieks godprātīgi pildīs savus likumā noteiktos pienākumus viņu īpašuma uzturēšanā.

[8.5] Tiesa atzīst, ka atbildētājai normatīvajos aktos ir noteikts pienākums veikt komunikāciju stāvokļu apsekošanu un nepieciešamības gadījumā bojājumus novērst. Savukārt atbildētāja to nav darījusi, līdz ar to atbildētājas apgalvojums, ka par zaudējumiem ir atbildīga dzīvokļu īpašnieku kopība, ir nepamatots, jo pienākums uzturēt māju fiziski derīgā stāvoklī ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumu noteikts mājas pārvaldītājam, un par šā uzdevuma pildīšanu dzīvokļu īpašnieki maksā pārvaldītājam apsaimniekošanas maksu.

Kā tas atzīts judikatūrā, pārvaldnieku no atbildības par dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju sistēmas bojājumu rezultātā radīto kaitējumu ir pamats atbrīvot, ja ievērota līgumā un likumā noteiktā kārtība un pārvaldnieks no savas puses ir veicis visas nepieciešamās darbības, bet dzīvokļu īpašnieki kopsapulcē ir nobalsojuši pret pārvaldnieka ierosinājumu (sk. Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta 2019.gada 16.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-248/2019).

[9] Civillikuma 1792.pants noteic, ka, ja zaudējumu atlīdzības prasījums izriet nevis no līgumiskas saistības pārkāpuma, bet no darbības, kas pati par sevi bijusi prettiesīga, tad zaudējuma vērtējums samērojams ar priekšmeta vērtību zaudējuma nodarīšanas laikā.

[9.1] Prasītāja saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likumu, starp pusēm noslēgto apdrošināšanas līgumu (polisi) un apdrošināšanas noteikumiem, saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto aprēķinu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, aprēķinājusi zaudējumu atlīdzības summu 863,90 EUR, kas veidojas no remontdarbu tāmē norādītās summas 1003,90 EUR atņemot pašrisku 140 EUR (lietas 30.lapa).

[9.2] No lietas materiāliem pievienotās remontdarbu tāmes izriet, ka tajā iekļauti bojāto telpu griestu un sienu remontam nepieciešamo materiālu un darba izmaksas, kas atbilst apskates aktā konstatētajiem bojājumiem.

Tiesai nav pamata apšaubīt cēlušos zaudējumu apmēru, ņemot vērā, ka atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 42.panta pirmajai daļai saskaņā ar kompensācijas principu izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nedrīkst pārsniegt apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus.

[9.3] Papildus tam tiesa atzīst, ka, ņemot vērā loģikas likumus un dzīvē gūtos novērojumus, nav iespējams pilnībā atjaunot salietās telpas sākotnējo stāvokli, aizkrāsojot griestus, nomainot tapetes un laminēta segumu tikai tiešas ūdens iedarbības vietās proti, veikt remonta darbus bojātajā laukumā, neaizskarot pārējo telpas daļu, līdz ar to nepieciešamo izejmateriālu daudzums var atšķirties no remontējamās platības apjoma.

Atbildētāja nav apstrīdējusi ne bojājumu apmēru, ne tāmē iekļautās izmaksas, nav iesniegusi tiesai ziņas, kas dotu pamatu apšaubīt aprēķinā norādīto remontdarbiem nepieciešamo materiālu apmēru un izmaksas, kā arī tāmes sastādītāja kompetenci un kvalifikāciju, nav iesniegusi savu tāmi vai aprēķinus, līdz ar to tiesa vadās no prasītājas sniegtajām ziņām par remontdarbiem nepieciešamo materiālu apmēru un izmaksām.

[9.4] Lietā nav pierādījumu tam, ka apdrošinātajā dzīvoklī veikti tāmē norādītie remonta darbi.

Atbilstoši Civillikuma 1786.pantam zaudējumu summu veido bojāto lietu atjaunošanas vērtība.

Kā tas atzīts tiesu praksē (sk. Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.septembra spriedumu Nr.CA-1011-20/14), dzīvokļa īpašnieks, kuram piederošais dzīvoklis ticis appludināts, apsverot bojājumu raksturu un apmēru, savas prasmes un iespējas, var nolemt remontu veikt paša spēkiem, attiecīgi patiesās remonta izmaksas būs mazākas nekā norādītas tāmē.

Līdz ar to no tāmes izslēdzamas izmaksas, kas saistītas darba izmaksām par mēbeļu pārvietošanu un nosegšanu 29,20 EUR, telpu un uzkopšanu pēc remontdarbiem 14,60 EUR, būvgružu iekraušanu un transportu 16,06 EUR apmērā, kopā 59,86 EUR, ņemot vērā, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, ka minētie darbi veikti un attiecināmi uz konkrētās avārijas seku novēršanu un dzīvokļa remontu pēc applūšanas.

[9.5] Tiesa atzīst, ka dzīvoklim nodarīto zaudējumu cēlonis nav uzskatāms par nejaušu notikumu Civillikuma 1773.panta izpratnē, ņemot vērā, ka atbildētājai savas profesionālās darbības ietvaros bija jāzina un jāparedz sekas, kādas iestājas, savlaicīgi neveicot pasākumus, līdz ar to ir atbildētājas prettiesiskas bezdarbības sekas, jo saliešanu varēja novērst, ja mājas inženiertehniskās komunikācijas būtu uzturētas tehniskā kārtībā.

Tiesa secina, ka lietā ir konstatēti visi zaudējumu atlīdzības prasībai nepieciešamie priekšnoteikumi - zaudējumu esamība, atbildētāja prettiesiski vainojama rīcība un cēloniskais sakars starp prettiesisku rīcību un zaudējumiem, lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka atbildētāja ir atlīdzinājusi prasītājai zaudējumus, līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami zaudējumi 804,04 EUR apmērā, bet prasība par zaudējumu piedziņu 59,86 EUR apmērā noraidāma kā nepamatota.

[10] Prasītāja aprēķinājusi likumiskos nokavējuma procentus 8,22 EUR par laika periodu no 21.12.2019. līdz 18.02.2020.

[10.1] Civillikuma 1756.pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu procenti jāmaksā uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

[10.2] Tiesa konstatē, ka minētajā gadījumā atbildētāja atbildība ir par zaudējumu atlīdzību, nevis saistību izpildi sakarā ar prasītāja piešķirtās naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu. Neatkarīgi no fakta, ka atbildētājam ir sūtīts regresa pieteikums par zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu, zaudējumi ar regresa pieteikuma nosūtīšanu un zaudējumu atlīdzināšanas termiņa noteikšanu nekļūst par naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu, kuru prasītājs ir piešķīris atbildētājam, procentu aprēķināšana no zaudējumiem ir pretēja Civillikuma 1753.pantā noteiktajam, jo zaudējumi nav vērtējami kā naudas summas lietošanas atvēlējums.

Judikatūrā, kas izveidojusies, iztulkojot tiesību normas par procentu saistības izcelšanos, atzīts, ka, pastāvot starp pusēm strīdam par maksājamo naudas summu, Civillikuma 1759.panta 1.punkts nav piemērojams (skat. *Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 4.marta spriedumu lietā Nr.SKC-40/2016*).

[10.3] Tikai ar tiesas spriedumu tiek konstatēti zaudējumu piedziņas priekšnoteikumi un pienākums tos atlīdzināt, tādējādi nav pamata līdz sprieduma taisīšanai aprēķināt nokavējuma procentus un prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu piedziņu ir noraidāma.

[11] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas fiksēto maksu par zaudējumu lietas administrēšanu 103,30 EUR par nepieciešamo dokumentu izprasīšanu un to apkopošanu, prasības pieteikuma sagatavošanu, nosūtīšanu utt., kurš ietverts galvenā parāda sastāvā.

[11.1] Lietas materiāliem pievienots 2011.gada 12.oktobra Sadarbības līgums Nr.01490-05-11, 18.02.2020., faktūrrēķins Nr.30235 un 20.02.2020. maksājuma uzdevums Nr.10467178 (lietas 15., 24.-25.lapa).

No Sadarbības līguma un 2019.gada 16.decembra pilnvaras Nr.PI/19/0349 izriet, ka prasītāja ir pilnvarojusi SIA "Julianus Inkasso Latvija", cita starpā, celt tiesā prasības, tādējādi faktiski uzdevusi juridiskās palīdzības sniegšanu regresa prasības lietās.

[11.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktu ir atlīdzināmi izdevumi advokāta, nevis jebkura cita juridisko pakalpojumu sniedzēja palīdzības samaksai, savukārt prasītājas atsauce uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC-0093/2015 nav ņemama vērā, jo faktisko apstākļu ziņā minētā Augstākās tiesas izskatītā lieta un konkrētā lieta nav salīdzināmas, proti, konkrētajā gadījumā prasītājs nav biedrība „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", kā arī konkrētajā gadījumā nav piemērojamas Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma normas, kuru skaidrojumu sniegusi Augstākā tiesa.

Ņemot vērā to, ka prasītāja pēc juridiskās palīdzības ir vērsusies nevis pie zvērināta advokāta, bet SIA "Julianus Inkasso Latvija", tad minētie izdevumi nav atlīdzināmi un tādējādi prasība daļā par zaudējumu 103,30 EUR piedziņu nav pamatota un ir noraidāma.

[12] Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.panta noteikumiem un saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas 6 % gadā no piedzītās zaudējumu summas.

[13] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai, kas noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus, ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, ņemot vērā, ka prasība apmierināta daļēji, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami tiesas izdevumi proporcionāli apmierinātajam prasījumu apmēram (82,43 %) 125,11 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93., 97., 193., 250.[25], 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, par labu AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, zaudējumus 804,04 EUR un tiesas izdevumus 125,11 EUR, kopā piedzenot 929,15 EUR (deviņi simti divdesmit deviņi *euro*, 15 centi).

Noraidīt prasību daļā par zaudējumu piedziņu 163,16 EUR un likumisko procentu 8,22 EUR piedziņu.

Piedzītās summas samaksa veicama SIA "Julianus Inkasso Latvija" norēķinu kontā „Swedbank" AS, Nr.LV61HABA0551008868793.

Noteikt AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, tiesības saņemt no SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, 6% (sešus procentus) gadā no piespriestās nesamaksātās naudas summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, 2021.gada 4.janvāra, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese I.Lūciņa-Linka